

Transparantie fiscus over rulings onthult wel iets maar niet alles

Laurens Berentsen en Martijn Pols
Amsterdam

De Belastingdienst publiceert sinds anderhalf jaar geanonimiseerde samenvattingen van afspraken met internationale bedrijven. Tegenstanders waarschuwden dat Nederland hierdoor fiscaal minder aantrekkelijk zou worden als vestigingsland voor multinationals. Dat valt wel mee, blijkt uit een eerste onderzoek naar de uittreksels van de belastingrulings.

Het systeem waarmee de Belastingdienst internationale bedrijven op voorhand zekerheid geeft over hun fiscale verplichtingen, is in juli 2019 gewijzigd. Nederland zag zich daartoe gedwongen door druk uit Europa en de rest van de wereld. Onderdeel van de herziening was de publicatie van geanonimiseerde samenvattingen van de tot dan toe met veel geheimzinnigheid omgeven rulings.

‘De transparantie is sterk verbeterd’, zegt belastingadviseur Koen Bolink van advocatenkantoor Houthoff over de publicatieplicht. Bolink heeft onderzoek gedaan naar de eerste rulings die zijn gepubliceerd.

De geanonimiseerde uittreksels verschaffen volgens de fiscalist waardevolle informatie aan beleidsmakers, non-gouvernementele organisaties, wetenschappers, belastingplichtigen en hun adviseurs. De anonimiteit blijft gewaarborgd, dus ziet Bolink geen reden minder afspraken met de fiscus te maken. Verbeteringen zijn nog wel mogelijk, zegt hij.

Bolink is gespecialiseerd in verrekenprijzen. Dat zijn de prijzen die gelieerde bedrijven gebruiken in onderlinge transacties om te kunnen bepalen hoeveel winst zij in een land maken en hoeveel belasting zij in dat land moeten betalen.

De adviseur onderzocht de eerste 66 gepubliceerde aanvragen om via zogeheten *advanced pricing agreements* (specifieke rulings over verrekenprijzen) zekerheid te krijgen over de hoogte van zulke verrekenprijzen. Naast deze apa's kunnen bedrijven ook over andere belastingvragen zekerheid vooraf krijgen door middel van een vaststellingsovereenkomst met de fiscus.

In de samenvattingen van de rulings over verrekenprijzen staat de bandbreedte van winstmarges op basis van de prijzen die onafhankelijke partijen elkaar in rekening brengen bij vergelijkbare transacties. De prijzen in de markt vormen de leidraad voor interne prijzen. Bolink mist echter de mediaan van deze prijzen in de gepubliceerde apa's. Verrekenprijzen die de fiscus hanteert liggen vaak in de buurt van de mediaan van marktprijzen, waarbij de ene helft van de prijzen lager ligt en de andere helft hoger.

De Belastingdienst zegt in een reactie de middelste prijs niet te publiceren, omdat die inderdaad te dicht in de buurt ligt van de overeengekomen prijs. De dienst vreest dat andere belastingplichtigen zich daarop gaan beroepen, terwijl de verrekenprijs telkens afhankelijk is van de specifieke feiten en omstandigheden van het individuele geval.

Verder is het Bolink opgevallen dat bedrijven telkens tevergeefs bij de fiscus aanklopten voor zekerheid over het rentepercentage dat zij moeten gebruiken voor leningen binnen een concern. ‘Het beste zou zijn als de Belastingdienst die zekerheid wel zou geven’, zegt hij. ‘Maar als de dienst dat niet doet, zou dat vooraf duidelijk moeten zijn. Nu dienen bedrijven een verzoek in, voeren vooroverleg met de fiscus, steken daar tijd en energie in en krijgen dan te horen dat er geen zekerheid komt over de rente.’

De Belastingdienst noemt het ontbreken van voldoende internationale richtlijnen voor het vaststellen van rentepercentages voor gelieerde leningen als reden waarom daarover geen overeenkomsten worden gesloten. Zekerheid vooraf is echter niet uitgesloten, aldus de fiscus. Maar de onderbouwing die daarvoor nodig is, blijken bedrijven moeilijk te kunnen geven.

Vertrouwelijke afspraken tussen de fiscus en grote bedrijven stonden in een kwaad daglicht